УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕЗИДЕНТЫ
УКАЗЫ

**Татарстан Республикасы Президенты каршындагы
Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре комиссиясе турында**

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының федераль башкарма хакимият органнары, аларның территориаль органнары, җирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр белән татар телен саклау һәм аның гармонияле үсеше, башка телләр белән үзара бәйләнештә кулланылуы мәсьәләләре буенча хезмәттәшлеген оештыру максатларында, Татарстан Республикасы Конституциясенең 94 статьясы нигезендә **карар бирәм**:

1. Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре комиссиясен төзергә.

2. Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре комиссиясе турында нигезләмәне (1 нче кушымта) һәм аның составын (2 нче кушымта) расларга.

3. Әлеге Указ аңа кул куйган көннән үз көченә керә.

**Татарстан Республикасы
Президенты** **Р.Н. Миңнеханов**

Казан, Кремль
2020 ел, 06 июль
№ ПУ-384

Татарстан Республикасы
Президентының
2020 елның « 06 » июлендәге
ПУ- 384 номерлы Указына
1 нче кушымта

**Татарстан Республикасы Президенты каршындагы
Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре
комиссиясе турында нигезләмә**

1. Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре комиссиясе (алга таба – Комиссия) татар телен саклау һәм үстерүне тәэмин итү чараларын эшләү максатларында төзелгән даими эшләүче консультатив орган булып тора.

2. Комиссия турында нигезләмә һәм аның составы Татарстан Республикасы Президенты Указы нигезендә раслана.

3. Комиссия Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларына, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасының законнарына һәм башка норматив хокукый актларына, шулай ук әлеге Нигезләмәгә таянып эшчәнлек алып бара.

4. Комиссиянең төп бурычлары түбәндәгеләр:

Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарының Татарстан Республикасының башка дәүләт хакимияте органнары белән эшчәнлеген килештерү һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарының федераль башкарма хакимият органнары, аларның территориаль органнары, җирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр белән татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлеген оештыру;

татар телен саклау һәм үстерүнең проблемалы мәсьәләләрен билгеләү һәм аларны хәл итүнең мөмкин булган юлларын эшләү;

татар телен саклау һәм үстерүнең нәтиҗәлелеген тәэмин итүгә юнәлтелгән фәнни тикшеренүләрнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү;

татар телен укыту эшендәге иң яхшы үрнәкләрне, методикаларны һәм технологияләрне өйрәнү һәм гомумиләштерү һәм аларны тарату чараларын билгеләү;

татар теленең кулланылыш даирәсен киңәйтү белән бәйле перспективалы юнәлешләргә һәм проектларга программалар һәм грантлар аша ярдәм күрсәтү башлангычлары белән чыгу;

Татарстан Республикасы территориясеннән читтә татар телен саклау һәм үстерү белән бәйле үзенчәлекләрне өйрәнү, татар әдәби телен куллану даирәсен киңәйтүдә ярдәм итү;

татар телен саклауга һәм аны үстерүгә юнәлтелгән эшчәнлеккә, иҗади башлангычларга, шул исәптән, беренче чиратта яшьләр өчен аеруча кызыксыну тудырачак уникаль продуктларны татар телендә эшләүгә булышлык итү;

тел ярдәмендә аралашу өлкәсендә норматив хокукый җайга салу эшчәнлеген камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү, шулай ук законнар чыгару башлангычларына экспертлар бәяләмәсе әзерләүдә катнашу;

татар телен өйрәнүгә кызыксындыруны арттыруга ярдәм итәчәк шартларны камилләштерү, шул исәптән татар телендә аралашуның нәтиҗәлелеген арттыруга этәргеч бирүче мәгълүмати-коммуникатив технологияләрне үстерү буенча тәкъдимнәр эшләү;

татар теленең гармонияле үсешен һәм аның башка телләр белән үзара бәйләнештә кулланылуын тәэмин итү, билингваль һәм полилингваль белем бирүне үстерү;

татар мәдәниятен дөньякүләм дәрәҗәдә танытуның һәм татар халкын дөнья мәдәниятенең бай казанышлары белән таныштыруның мөһим чарасы буларак татар теленең күпмәдәниятлелек аспектын үстерү;

сөйләм культурасын һәм татар әдәби телен үстерү;

татар телен профессиональ дәрәҗәдә куллану белән бәйле эшчәнлек алып баручы тәрҗемәчеләр, укытучылар, мәдәният эшлеклеләре, фәнни кадрлар, белгечләр әзерләү эшен камилләштерү;

татар телендә нәшрият эшчәнлеген камилләштерү һәм аның продуктлары белән кызыксынуны арттыру;

татар теле турында белемнәрне популярлаштыруга булышлык итү.

5. Комиссия үзенә йөкләнгән бурычларны хәл итүдә түбәндәгеләргә хокуклы:

законнарда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарыннан, федераль башкарма хакимият органнарының Татарстан Республикасы буенча территориаль органнарыннан (алга таба – федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары), башка дәүләт органнарыннан, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре җирле үзидарә органнарыннан (алга таба – җирле үзидарә органнары), шулай ук җәмәгать берләшмәләреннән, фәнни һәм башка оешмалардан Комиссия компетенцияләренә караган мәсьәләләр буенча материаллар һәм мәгълүмат соратып алырга;

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, шулай ук җәмәгать берләшмәләре, фәнни һәм башка оешмалар вәкилләрен үз утырышларына чакырырга;

билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына, федераль башкарма хакимият органнарының территориаль

органнарына, башка дәүләт органнарына, җирле үзидарә органнарына Комиссия компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр кертергә;

ихтыяҗ туганда, татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү өчен, галимнәр һәм белгечләрдән торган эш һәм эксперт төркемнәре төзергә.

6. Комиссия Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары, шулай ук җәмәгать берләшмәләре, фәнни һәм башка оешмалар вәкилләреннән формалаштырыла. Комиссия составына, кирәк булган очракта, башка затлар да кертелергә мөмкин.

7. Комиссия составына рәис, рәис урынбасары, секретарь һәм Комиссия әгъзалары керә, алар җәмәгать башлангычларында эшчәнлек алып бара.

8. Комиссия рәисе, ул булмаганда – Комиссия рәисе урынбасары, Комиссия эшенә җитәкчелек итә һәм аның утырышларын алып бара.

9. Комиссия секретаре:

Комиссиянең эш планы проектын әзерли, Комиссия әгъзалары тәкъдимнәрен исәпкә алып, Комиссия утырышының көн тәртибен төзи;

Комиссия әгъзаларына һәм башка кызыксынган затларга Комиссия утырышы булачак урын, аны уздыру вакыты һәм көн тәртибе турында хәбәр итә, аларны кирәкле материаллар белән тәэмин итә;

Комиссия утырышларын әзерләү буенча эшне оештыра;

Комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара;

Комиссия карарларының үтәлешен контрольдә тота.

Секретарь булмаганда, аның вазыйфалары Комиссия рәисе карары нигезендә Комиссия әгъзаларының берсенә йөкләнә.

10. Комиссия үз эшчәнлеген Комиссия рәисе тарафыннан расланган эш планы нигезендә алып бара.

Комиссия әгъзалары утырышның эш планына, көн тәртибенә кагылышлы тәкъдимнәр кертә һәм Комиссия утырышына материаллар әзерләүдә катнаша.

11. Комиссия утырышлары ихтыяҗ туган саен, ләкин ким дигәндә елына ике тапкыр үткәрелә.

12. Комиссия әгъзаларының яртысыннан күбрәге катнашкан очракта, Комиссия утырышы гамәлгә хокуклы дип санала.

13. Утырышта катнашмаган очракта, Комиссия әгъзасы карап тикшерелә торган мәсьәләләр буенча үз фикерен язмача белдерергә хокуклы һәм ул мәҗбүри рәвештә утырыш беркетмәсенә теркәлергә тиеш.

14. Комиссия карарлары утырышта катнашучыларның гади күпчелек тавышы белән кабул ителә. Комиссия әгъзаларының тавышлары саны тигез булганда, утырышта рәислек итүченең тавышы хәлиткеч була.

15. Комиссия карары Комиссия секретаре кул куйган беркетмә белән рәсмиләштерелә һәм Комиссия утырышында рәислек итүче тарафыннан раслана.

16. Комиссия эшчәнлеген оештыру һәм мәгълүмати тәэмин итү Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Аппараты белән берлектә Татарстан Республикасы Президенты Аппараты тарафыннан тормышка ашырыла.

Татарстан Республикасы
Президентының
2020 елның «06» июлендәге
ПУ-384 номерлы Указына
2 нче кушымта

Татарстан Республикасы Президенты каршындагы Татар телен саклау һәм үстерү мәсьәләләре комиссиясе составы

Әхмәтов Марат Готыф улы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе урынбасары, Комиссия рәисе (килешү буенча)
Борһанов Рафис Тимерхан улы	Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасары – Татарстан Республикасы мәгариф һәм фән министры, Комиссия рәисе урынбасары
Гарипова Чулпан Шәфигулла кызы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Мәгариф, мәдәният, фән һәм милли мәсьәләләр комитеты эшчәнлеген тәэмин итү бүлеге мөдире, Комиссия секретаре (килешү буенча)
Әминов Илшат Юныс улы	«Яңа Гасыр» телерадиокомпаниясе» акционер җәмгыяте генераль директоры (килешү буенча)
Әхмәтгалиева Илсөя Зөлкафил кызы	Instagram социаль челтәрендә «Татарстан ата-аналары» берлеге координаторы (килешү буенча)
Әхмәтҗанова Лилия Марс кызы	Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының Милли мәгариф идарәсе башлыгы
Әюпова Ирада Хафизҗан кызы	Татарстан Республикасы мәдәният министры

Вәлиев Разил Исмәгыйль улы	Татарстан Республикасының халык шагыйре, Татарстан Республикасының Габдулла Тукай исемендәге Дәүләт премиясе лауреаты (килешү буенча)
Галиуллин Рөстәм Госман улы	«ТАТМЕДИА» акционер җәмгыятенең «Казан утлары» журналы редакциясе» филиалы җитәкчесе, баш мөхәррире (килешү буенча)
Гарипов Илнур Мәхмүт улы	Татарстан Республикасы Президенты Аппараты Җитәкчесе урынбасары – Татарстан Республикасы Президентының Территорияләр белән эшләү идарәсе башлыгы
Гафаров Рөстәм Гыйльфан улы	Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең беренче урынбасары (килешү буенча)
Гафуров Илшат Рәфкать улы	«Казан (Идел буе) федераль университеты» федераль дәүләт автоном югары белем бирү мәгариф учреждениесе ректоры, Татарстан Республикасы югары уку йортлары ректорлары советы рәисе (килешү буенча)
Гыйбатдинов Марат Мингали улы	Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе Шиһабетдин Мәрҗани исемендәге Тарих институтының «Милли мәгариф тарихы һәм теориясе» бүлеге җитәкчесе (килешү буенча)
Гыйльметдинов Илдар Ирек улы	Россия Федерациясе Федераль Собраниесе Дәүләт Думасының Милләтләр эшләре комитеты рәисенең беренче урынбасары (килешү буенча)
Гыйләҗев Искәндәр Аяз улы	Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Татар энциклопедиясе һәм төбәкне өйрәнү институты директоры (килешү буенча)
Гобәйдуллин Әгъзам Самат улы	«Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советы» ассоциациясе рәисе (килешү буенча)

Заһидуллина Дания Фатыйх кызы	Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе вице-президенты (килешү буенча)
Зәйдуллин Ркаил Рафаил улы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутаты (килешү буенча)
Закиров Ринат Зиннур улы	Бөтендөнья татар конгрессы Башкарма комитеты җитәкчесе (килешү буенча)
Җамалетдинов Рәдиф Рифкать улы	«Казан (Идел буе) федераль университеты» федераль дәүләт автоном югары белем бирү мәгариф учреждениесенең Филология һәм мәдәниятара багланышлар институты директоры (килешү буенча)
Зарипов Айрат Ринат улы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Мәгариф, мәдәният, фән һәм милли мәсьәләләр комитеты рәисе (килешү буенча)
Миңнуллин Ким Мөгаллим улы	Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенең Г.Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институты директоры (килешү буенча)
Мостафин Данил Мәхмүт улы	Татарстан Республикасы Президентының Эчке сәясәт мәсьәләләре департаментының Милли сәясәтне гамәлгә ашыру идарәсе башлыгы
Низамова Ләйсән Габделхан кызы	Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Аппаратының Мәдәният һәм Татарстан Республикасы халыклары телләрен үстерү идарәсе башлыгы
Нугаев Камил Әсгать улы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Бюджет, салымнар һәм финанслар комитеты рәисе урынбасары (килешү буенча)
Сәгъдәтшин Илдар Камил улы	Татарстан Республикасының «Татарстан китап нәшрияты» дәүләт унитар предприятиесе генераль директоры (килешү буенча)

Сәлимгәрәев Айдар Сәетгәрәй улы	Республика «Татмедиа» матбугат һәм массакүләм коммуникацияләр агентлыгы җитәкчесе
Сөләйманов Тимур Җәүдәт улы	Татарстан Республикасы яшьләр эшләре министрының беренче урынбасары
Төхвәтуллин Рамил Чыңгыз улы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутаты, «Галиәсгар Камал исемендәге Татар дәүләт академия театры» дәүләт бюджет учреждениесе драма артисты (килешү буенча)
Фәткуллин Фәрхәт Наил улы	«Викимедиа РУ» энциклопедик белемнәрне таратуга ярдәм итү коммерциячел булмаган партнерлыгы әгъзасы (килешү буенча)
Хәлимов Рамил Мәрван улы	«Чаллы шәһәре» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты җитәкчесе урынбасары (килешү буенча)
Хәмидуллина Камәрия Зиннур кызы	Казан шәһәре Мәскәү районының «Казан федераль университеты каршындагы Шиһабетдин Мәрҗани исемендәге 2 номерлы татар гимназиясе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе директоры (килешү буенча)
Шәйдуллина Нурсөя Нурулла кызы	Татарстан Республикасы Дәүләт Киңәшчесе ярдәмчесе
Шәмсетдинов Айдар Илдар улы	Казан шәһәре Яңа Савиново районының «Инглиз теле тирәнтен өйрәтелә торган 165 номерлы урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль автоном гомуми белем бирү учреждениесе директоры (килешү буенча)
Шәфигуллин Лотфулла Нурислам улы	Татарстан Республикасы Дәүләт Советының Икътисад, инвестицияләр һәм эшкуарлык комитеты рәисе (килешү буенча)